

สวนพฤกษศาสตร์ 5-योग

เขยตาย

ชื่อวิทยาศาสตร์

Glycosmis pentaphylla (Retz.) DC.

ชื่อวงศ์

RUTACEAE

ชื่ออื่น ๆ

เขยตายแม่ยายชักปรก ลูกเขยตาย ต้นชมชื่น ลูกเขยตายแม่ยายทำศพ หล้าย่าง น้ำเข้า โรคน้ำเข้า (ไต) กระจอกน้ำข้าว กระจอก กระจอกน้ำ (ชลบุรี) ส้มชื่น ศรีชมชื่น น้ำข้าวต้น พืชนาคราช พุทธรักษา (สุโขทัย) ประยงค์ใหญ่ (กรุงเทพฯ) มันหมู (ประจวบคีรีขันธ์)

ชื่อสามัญ

-

ลักษณะทั่วไป

ไม้พุ่มกึ่งไม้ยืนต้นขนาดเล็ก สูงประมาณ 3-6 เมตร เปลือกลำต้นเรียบสีน้ำตาลเทา ผิวลำต้นตกรกระเป็นวงสีขาว แตกกิ่งก้านต่ำตั้งแต่โคนต้น ใบเดี่ยว รูปหอกแกมวงรี ออกตรงข้าม หรือกิ่งตรงข้าม กว้างประมาณ 3-5 ซม. ยาวประมาณ 10-20 ซม. ปลายใบแหลมถึงกลม โคนสอบเรียว ใบด้านบน ๆ จะมีสีแดงที่ฐาน ขอบใบเรียบหรือมีรอยจักตื้น แผ่นใบเรียบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ดอกช่อเชิงลดแยกแขนง ยาว 10-30 ซม. ออกดอกที่ใบ ดอกเล็กสีขาว ดอกย่อยเป็นกระจุกละ 12-15 ดอก ออกตามซอกใบหรือที่ปลายกิ่ง กลีบดอก 5 กลีบ สีขาว ขนาด 4-5 * 2-2.5 มม. ผิวมีต่อมเป็นจุด รูปไข่กลับ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกัน ปลายแยกเป็น 5 แฉก ยาว 1-1.5 มม. รูปแหลมถึงรูปไข่ มีขนอ่อนที่ส่วนปลาย มีใบประดับหุ้ม โดยชั้นบนมี 5 กลีบใหญ่ และมีส่วนย่อยเล็กๆหลายอัน มีต่อมซึ่งปลายเป็นร่อง ก้านชูดอกสั้นมาก เกสรตัวเมียเรียงเป็นวง ตรงกลางแกนดอกมีเกสรตัวผู้เป็นแท่ง รังไข่ขนาดกว้าง 2-2.5 มม. รูปไข่ เกสรเพศผู้ 8-10 อัน ก้านชูอับเรณูยาว 2-3 มิลลิเมตร ผลสดรูปทรงกลมขนาดเล็ก กว้าง 1-1.2 ซม. ยาว 1-1.8 ซม. ผิวเรียบ สีเขียวทึบ เมื่อสุกเป็นสีชมพูใส ฉ่ำน้ำ มีรสหวาน มีเมล็ดเดี่ยว ลักษณะกลม เป็นลาย

นิเวศวิทยา

พบตามป่าโปร่งทั่วไป พื้นที่ชายป่าและหมู่บ้าน

ประโยชน์

ราก รสเมาขื่นปร่า กระทุ้งพิษ เปลือก ขับน้ำนม รักษาฝี